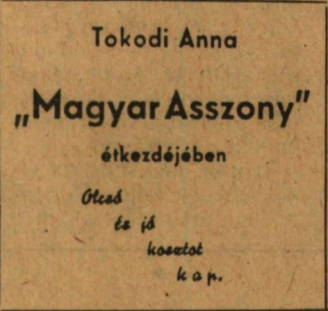

A kolozsvári Egyetem

Az első veszített háború után, a trianoni békeszerződés értelmében, Erdély román fennhatóság alá került. Ezáltal az ország elvesztette a nagy múltú kolozsvári egyetemét is. Ekkor született az elhatározás, hogy a kolozsvári helyett Szegeden hoznak létre egy egyetemet.

Tokodi Anna

"MagyarAsszony"

étkezdéjében

Ótca

és a

kosztól

k a p.

Az itt bemutatandó diáklap volt az utolsó, amely még Kolozsváron készült. 1917. szeptember 15-én jelent meg az EGYETEM, a kolozsvári magyar királyi Ferencz József Tudományegyetem társadalmi és tudományos közlönye. A lapban megjelenő írások főleg a háborúról és annak következményeiről szóltak. „A harctérről hazatérőket kárpótolni kell az elvesztett semesterekért... Nem szabad azonban megfedkezni arról, hogy kárpótlásunk nem jelentheti a szükséges ismeretek és tudás elengedését, mert ezzel jövő működésünknek és a társadalomnak helyre nem hozható károkat lehetne okozni... Lépjenek-e nők az elvesztett férfiak helyébe?.. nagy

feladata az Egyetemnek a háború alatt elvesztett értelmiség pótlása. A veszteség egyaránt nagy mennyiségben és minőségben.”

Ebben a vitában állást foglalt Apponyi Albert gróf, vallás- és közoktatásügyi miniszter is: *En híve vagyok annak, hogy a nőket a jogi fakultásra és a műegyetemre bebocsássák.*

Az első szám megjelenése után nagy volt az érdeklődés a lap iránt — nemcsak Erdélyben hanem az egész országban — ezért a szerkesztők elhatározták, hogy országos lappá alakítják újságukat, és a szerkesztőséget is Budapestre költöztetik. A következő szám 1917. október 15-én már Buda-

pesten jelent meg, mint a budapesti királyi magyar Tudományegyetem, a kolozsvári m. kir. Ferencz József Tudományegyetem, a pozsonyi m. kir. Erzsébet Tudományegyetem és a budapesti József Műegyetem életével foglalkozó tudományos, irodalmi és társadalmi közlöny.

A második szám hírt ad többek között arról —, hogy a kolozsvári egyetemen balkánológiai tanszéket terveznek létrehozni, melynek feladata lenne a balkáni népek műveltségének tudományos szinten való oktatása; valamint ismertetni a bevonult és fogságba esett egyetemi hallgatók helyzetét és segítségük esetleges lehetőségeit.

Az Egyetem harmadik s egyben utolsó száma 1917. november 25-én jelent meg. Megszűnésének feltételezhető oka a pénzühiány volt.

S. BALOGH LÁSZLÓ

Jogászok — nemcsak egymás között

1985. áprilisában volt a Magyar Jogász Szövetség Csongrád megyei Szervezetének a küldöttgyűlése. Itt hangzott el többek között az is, hogy szükséges lenne létrehozni egy hallgatói csoportot. A felhozott indokok sokrétűek voltak.

A csoport rövidesen megalakult, s kidolgozta munkatervét is. Ebben nagy segítségünkre volt dr. Kemesné Béla egyetemi tanár, a Polgári jogi Tanszék vezetője, aki egyben a megyei szervezet elnöke is.

Programjait a következő pontok köré csoportosította:

a) szakmai előadások, melyek a joghallgatókon kívül a fiatalok széles körét érintik,

b) szakmai jellegű kirándulások, látogatások, beszélgetések, melyek a jogász-pálya megismertetését kívánják elősegíteni,

c) „TUDÓSKLUB” név alatt olyan sorozat elindítása, melynek célja oktatóink életének, tudományos munkásságának ismertetése,

d) közös sport és kulturális rendezvények az MJSZ helyi szervezetével.

Most az elmúlt néhány hónap alatt végzett munkánkról szeretnék röviden beszámolni.

Már április 30-án „JOGÁSZ KUPA” néven tekeversenyt rendeztünk, ahol a hallgatókon kívül résztvettek az ügyészség, bíróság dolgozói, illetve karunk oktatói. Október 9-én a Jogászklubban előadást szerveztünk a lakásügyi problémák komplex anyagából. Ezen a Megyei Tanács, a Városi Tanács egy-egy előadója, az OTP igazgatóhelyettese és a Megyei Bíróság tanácselnöke tartottak ismertetést, majd válaszoltak a feltett kérdéseinkre. Október 11–13. között a Magyar Jogász Szövetség Elnökségének vendégeként négytagú delegációval részt vettünk a XI. Országos Munkaértekezleten és Küldöttgyűlésen.

Október 14–15-én szakmai kiránduláson vettünk részt. Elmentünk Vácrá, ahol megismerkedtünk a fegyházzal, majd Tökölre, ahol a fiatalokúak börtönét és fogházát mutatták be. Programunkból nem maradt

ki a Parlament épületének meglátogatása sem.

November 13-án került sor a „TUDÓSKLUB” premijére. Vendégünk dr. Pólay Elemér egyetemi tanár, a Római jogi Tanszék tanszékvezetője volt. A nagyszámú közönség érdeklődve hallgatta részletes beszámolóját eseményekben gazdag életútjáról, tudományos munkásságáról. Az ismertető utáni beszélgetésen a hallgatóság — főként elsősök — választ kaphattak a néha „rázós” kérdéseikre is.

A különböző rendezvények szervezése a fiatal gyakorló jogászokkal együttesen történt, s ez is jó alkalom volt arra, hogy leendő pályánkat minél jobban megismerhessük.

A néhány hónapba „ennyi férfi bele”. Megkezdett munkánkat jövőre tovább szeretnénk folytatni, ahol újabb arcokkal, érdekességekkel találkozhatnak a joghallgatókon kívül más karok, intézmények hallgatói is.

SZABADOS GYULA
IV. évf. joghallgató
a csoport vezetője

Szakszervezeti választások

a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Bizalmi Testülete 1985. október 31-én tartotta választási értekezletét. Az ülésen jelen voltak: dr. Sárdi Lajos a KV titkára, Dobóczy Károlyné, az SZMT titkára, Ókrós János, a megyebizottság elnöke, Fabula Andrásné megyei titkár, dr. Szendrei János főiskolai főigazgató, dr. Fehér István a főiskolai pártbizottság titkára, a Bizalmi Testület tagjai, a főigazgatóhelyettesek, a választási értekezlet tisztségviselői és a meghívott egységvezetők. A választási értekezlet — melyen dr. Veszprémi László az I. sz. Gyakorló Iskola igazgatója elnökölt — napirendjén a következő témák hangzottak el: dr. Siposné dr. Kedves Éva szb-titkár az 1980. évi választási értekezlet óta végzett szakszervezeti munkáról számolt be, ill. az előzetesen kiadott beszámolóhoz fűzött kiegészítéseket, majd dr. Hegyi Árpád a Számvizsgáló Bizottság jelentését olvasta fel.

A beszámoló utáni vitában — melyben részben az szb munkáját érintő elismerések hangzottak el, másrészt felvetett problémákra kaptak választ a jelenlévők — a következők szóltak fel: dr. Tóth Balázs főiskolai docens, dr. Bene Kálmán szakvezető tanár, dr. Fehér István, dr. Riesz Béla szb-elnök, Farkasinszky Sándor a KISZ VB titkára, Fabula Andrásné, dr. Szendrei János, dr. Sárdi Lajos. A vita után az szb beszámolóját a Bizalmi Testület egyhangúlag elfogadta, dr. Sárdi Lajos kitüntetésekkel adta át az elmúlt időszakban jól dolgozó munkatársak részére. Dr. Miskolczi Józsefné az I. sz. Gyakorló Iskola igazgatóhelyettese — az elmúlt időszakban a MB titkára Kiváló Munkáért kitüntetésben. dr. Békési Imre főiskolai tanár és dr. Dobóczy Ferenc főiskolai docens Dicsőítő oklevélben részesültek.

Az ülés második részében dr. Bagdi Sándor, a jelölőbizottság elnöke beszámolt a bizottság eddigi munkájáról, majd a jelölőbizottság véle-

ménye alapján egyénekenkénti javaslatot tett a szavazólistára való felvételre, amelyet az értekezlet egyhangúlag elfogadott. A szavazás után dr. Tapolicsányi László, a Szavazatszámoló Bizottság elnöke ismertette a szavazás eredményét. A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Szakszervezeti Bizottsága: Elnök: dr. Riesz Béla főiskolai tanár, titkár: dr. Siposné dr. Kedves Éva főiskolai docens. Bér-munkaügyi felelős: dr. Vidács Ferenc főiskolai docens, gazdasági felelős: Kesztyűsné dr. Dobos Katalin főiskolai adjunktus, agit-prop. felelős: Bokányi Dezsőné dr. főiskolai docens, üdülési felelős: Ördögh Gyözőné tanitónő, TT-elnök: Mágoriné Huhn Ágnes főiskolai tanársegéd, nőfelelős: dr. Galgóczi Anna főiskolai adjunktus, kultúrfelelős: Hegedűs Andrásné napközi otthoni szakvezető tanár, munkavédelmi felelős: dr. Pleskó András, ellátási felelős: Dávid András főszakács, ifjúsági felelős: dr. Ringlerné dr. Szentpéteri Mária főiskolai adjunktus, sportfelelős: Kiss Gábor főiskolai adjunktus.

A Számvizsgáló Bizottság elnöke: dr. Hegyi Árpád főiskolai docens, a Társadalombiztosítási Tanács elnöke: Mágoriné Huhn Ágnes főiskolai tanársegéd, a Munkaügyi Döntőbizottság elnöke: dr. Orkányi Ede főiskolai adjunktus.

Réteggépviselők: Bohus Mihály technikus, dr. Tanczos József ny. főiskolai docens és Pekárik Jánosné a dolgozói KISZ-szervezet részéről. Küldöttök: dr. Riesz Béla, dr. Siposné dr. Kedves Éva, dr. Kozma Róbert és Ördögh Gyözőné.

A választási értekezlet befejezésekor dr. Veszprémi László levelet elnök köszöntötte az újonnan megválasztott Szakszervezeti Bizottságot és a tisztségviselőket, majd dr. Siposné dr. Kedves Éva megköszönte a bizalmat, az előző szb munkáját, és kérte, hogy tapasztalataikkal, tanácsaikkal segítsék az új tagok munkáját.

és a tudományegyetemen

A József Attila Tudományegyetem Szakszervezeti Bizalmi Testületének november 14-i ülésén a léköszönő szakszervezeti bizottság beszámolt az elmúlt öt évben végzett munkáról, s a testület megválasztotta a következő ciklus Szakszervezeti Bizottságát.

Az írásos mérleget és a szóbeli hozzájárulásokat is olyan szókimondás, kritikák és önkritikus hangvétel jellemezte, amely a JATE Szakszervezeti Bizottságának azt a szándékát jelzi, hogy a korábbiaknál aktívabb és befolyásosabb részese kíván lenni az elkövetkezendő időszak tudomány- és egyetempolitikai döntéseinek. Ennek bizonyítására álljon itt néhány idézet a Szakszervezeti Bizottság beszámolójának az érdekvédelmi és érdekképviseleti tevékenységről számot adó fejezetéből:

... a felsőoktatás, közelebbről a JATE még alapfeladatainak ellátásában is veszélyeztetve van. Hosszú távon társadalmilag is káros lehet a szellemi munka értékének ilyen végtelen leértékelése. Belső erőink lassan kimerülnek, kezdetét vette egyetemünk-ről is az oktatói eláramlás... úgy érezzük, hogy megyei szinten az egyetem nem a társadalmi, közéleti súlyának megfelelően kezelik.”

Ez utóbbival kapcsolatban hangzott el az a javaslat, hogy kezdeményezni kellene a felsőoktatás külön réteggépviselőt a megyében.

Várkonyi Zoltán szb-titkár szóbeli kiegészítésében többek között elmondta, hogy a tagság bírálja a szakszervezet felsőbb régióit: az ágazati vezetést és a SZOT-ot, hogy bár az alsóbb szinteken sok új lehetőséget harcoltak ki, kormányzati szinten nem képes igazi befolyással lenni a gazdasági, politikai döntésekre. Ugyanakkor a dolgozók — megértve a gazdasági helyzet nehézségeit — az infláció érezhető csökkentését eredményező intézkedéseket várják.

A Bizalmi Testület által megválasztott szb névsora

(a reszortfeladatok feltüntetésével) a következők: dr. Zánthó Róbert, lektorátus vezető (elnök), dr. Várkonyi Zoltán, docens, TTK (titkár), dr. Szabó Imre adjunktus, AJTK (titkárhelyettes), Barátné dr. Hajdú Ágnes, könyvtáros (nöfelelős), dr. Benedeczy István, egyetemi tanár, TTK (tudományos felelős), dr. Bernáth Árpád, tudományos főmunkatárs, BTK (bérfelelős), Czinkóczi dr. Meskó Eszter, tanársegéd, TTK (ifjúsági felelős), dr. Duró Lajosné, adjunktus, TTK (oktatási-nevelési felelős), dr. Harañgoló József, adjunktus, M—L (gazdasági felelős), Hemmertné, dr. Patzkó Ágnes, adjunktus, TTK (üdülési, külügyi felelős), Kádár Ilona, adminisztrátor, KE. (nem oktató dolgozók felelős), dr. Márki Antalné, tanító, Ált. isk. (Nyugdíjas tagozat vezetője), dr. Papp György, adjunktus, TTK (sportfelelős), Scherer Ferenc, tudományos munkatárs, Kibernetikai Labor (információs felelős), dr. Szőke Katalin, adjunktus, BTK (kulturális és közművelődési felelős), Tarcsay Tamás, tanár, Gimnázium (iskolafelelős), dr. Tóth Károly, adjunktus, AJTK (szociálpolitikai felelős).

A szervezőtitkár posztját dr. Tóth Lajosné, politikai munkatárs tölti be, az agitációs és propagandabizottság vezetője dr. Sallai Miklós (M—L), a munkavédelmi felügyelő dr. Schneider Gyula (TTK) lett.

Az 1986—90-re megválasztott vezetőtestületben a korábbi tisztségviselőknek harminc százaléka maradt meg posztján. A beszámoló, a végrehajtott és tervezett intézkedések ismeretében nem vonható kétségbe az szb-titkár értelmezésének igazsága: a jelentős arányú személycseré nem az elégedetlenség jelzi, hanem azt a szándékot, hogy — a folyamatos biztositása mellett — a szakszervezet egyfajta változó-gazdálkodást megvalósítva új erőket állítson be a vezetők csapatába.

Terveiket ismerve szükség is lesz erre.

(La)

AIDS

November 14-én, a Herman Ottó Kollégiumban dr. Ferenczy Lajos egyetemi tanár, a JATE Mikrobiológiai Tanszékének vezetője tartott előadást a jövőnkét fenyegető új veszedelestről, az AIDS-ről. A hallottak alapján nézzük, hol áll ma a kutatás e területen.

Az előadás egy meglepő ténnyel kezdődött: Luandában az AIDS-betegek 22 %-a gyermek, tehát ellenében az általános nézetel, miszerint az AIDS a homoszexuálisok betegsége, heteroszexuálisokat, sőt gyermekeket is fenyeget a veszély. A nemrég létrejött vírus valószínű eredete: egy korábban csak állatokban előforduló vírus mutált és emberpatogénvá vált. A vírus Közép-Afrikából indult és — részben a fejlett közlekedésnek köszönhetően is — gyorsan átterjedt az USA-ba és Európába is.

Az USA-ban a 70-es évek végén olyan betegeket találtak, akiket egy korábban csak gyermekeket fertőző protozoa (egysejtű) támadott meg. A betegség „normális” lefolyásával ellentétben, itt nagyon gyors volt a végkifejlet, a Kaposi-szarkóma is fellépett. E négy beteg mindegyike homoszexuális volt és így keletkezett az a tévhit, hogy az új „szupervírus” csak homoszexuális férfiakat betegít. Azóta azonban kiderült, hogy a vírus nem ennyire „válogatos”. A veszélynek jelenleg három csoport van kitéve:

1. homoszexuális férfiak,
 2. kábítószerezők — akik közösen használják a nem steril injekciótűt,
 3. azok, akik gyakran kapnak vérátömlesztést.
- Gallo — a retrovírusok felfedezője — szerint: a XX. század második felének egyetlen valóban súlyos pandémiája lesz. Ezt bizonyítja, hogy az USA-ban jelenleg 40 ezer a betegek száma. Ennek — nem utolsósorban — pénzügyi vonatkozása is van: egy beteg kórházi kezelése 42 ezer dollár évente, és ez még az USA-ra is nagy terheket ró. Bár a vírust, megjelenése után feltűnően gyorsan izolálták, szakértők szerint inkább öt éven belül várható az ellenanyag előállítása, mint 1—2 éven belül. (Megjegyzendő, hogy nem ez az

(Kovács Pál felvétele)

egyetlen vírus okozta betegség jelenleg, amit nem tudnak gyógyítani.)

Az AIDS hatásmechanismusa: a betegség előfázisa az AIDS enyhe formája, ekkor az immunhiány még nem jelenik meg. Jellemző néhány hétig a magas láz, mirigygyulladás, rossz közérzet, erős hasmenés. Ez elmúlik és az esetek 90%-ában nincs folytatás, megáll a fertőzés. 10%-nál jön létre az AIDS, a végső fázis, akár évek múlva.

Bár a vírust már nyálban is megtalálták, eddig a spermával és a vérrrel történő terjedést bizonyították. Felülvizsgálják a magyarországi vérkészítményeket is. E munkát egyelőre csak Budapestén végzik, de nemsokára megkezdődik a szűrés 5 vidéki nagyvárosban is, köztük januártól Szegeden is. A szűrés azonban csak az első lépés. Ennek keretében a franciáktól vásárolt speciális készítménnyel vizsgálják, hogy van-e a vérben a vírus ellen termelődött antitest. Sajnos, az ellenanyag csak a kimutatásra jó, a vírus legyőzéséhez gyenge, eddig ismeretlen okok miatt.

Nagy problémát jelent, hogy a vírus fehérburka nagyon változékony, ezért hiába is sikerülne az egyik fajta ellen hatásos ellenanyagot előállítani, ez nem lenne hatásos a többi variánsal szemben.

Ferenczy professzor azzal fejezte be igen nagy érdeklődést kiváltó előadását, hogy a jelenlévőkkel szeretne jövőre ismét találkozni.

VARGA ZSUZSA